

KIRKLARELİ

KÜLTÜR, GELENEK, GÖRENEK VE İNANÇLAR

Gelenek, geçmiş kuşaklardan günümüze kadar gelmiş, yaşatıldığı toplum bireyleri arasında kuvvetli bir bağ oluşturmuş veya o toplulukta eskiden kalmış olmaları sebebiyle saygı duyulup kuşaktan kuşağa aktarılan kültürel bir harekettir.

Görenek, henüz gelenekselleşmemiş, bireylerin birbirlerini görerek yaptıkları davranışlardır.

İnanç, doğru olduğuna inanılarak kabul edilen düşünce ve davranışlara inanmaktır.

Bu özet tanımlamalar ışığında Kırklareli ve çevresinde yaşatılan gelenek, görenek ve inançlara kısaca bakıldığında:

1. Doğum Geleneği

Gözünü dünyaya yeni açan bir çocuk, vücudunda pişik oluşmaması ve kokmaması için önce tuzlu suyla yıkanır. Yıkanma işlemi tamamlanınca tekrar tuzlanır.

Üç günlük olan çocuk bu zaman zarfında sararırsa, sarı renginin düzelmesi için üç gün süreyle kaldırma denilen yıkama esnasında, yıkandığı suya darı tanesi atılır.

Doğumdan sonra lohusanın yanında kırk gün süreyle bir kişi durur. Lohusanın yanında duran kişi her ihtimale karşı dışarı çıkarsa diye bir Kuran-ı Kerim, bir süpürge veya bir demir parçası odanın içinde her zaman bulundurulur. Bununla çocuğa cinlerin çarpmasının önlenmiş olacağına inanılır. Çocuk kırk günlük olduğunda tekrar yıkanır ve kırk kaşıklık son durulama suyu ile durulanır. Bu yıkanmaya "kırk çıkarma" veya "kırklanma" denir. Kırkı çıkan çocuk, yakın bir komşuya "Kırk uçurmaya" götürülür. Çocuk, kırkı çıkana kadar olumsuz bir durumla karşılaşmamışsa bundan sonra da karşılaşmayacağına inanılır. Aynı günlerde yakın komşularında veya akraba arasında bir başka çocuk daha dünyaya gelmiş ise kırkları çıkıncaya kadar, her iki çocuk görüştürülmez. Çünkü çocukların kırkı çıkana kadar görüşürler ise birinin büyüüp diğerinin büyümeyeceğine inanılmaktadır.

Anne sütünün kaçacağına inanıldığından, lohusanın yanında bir başkası süt emzirmez. Tırnak kesimi çocuğun kırkı çıktıktan sonra yapılır. Kesilen tırnak, babasının cebine konur ve karşılığında para alınır. Babadan alınan bu parayla çocuğa bir şeyler alınır.

Çocuk 6 aylık olunca eline kına yakılır. İlk defa ayakta durmaya başlayıp, ilk adımını attığı zaman "tay çöreği" veya "adım çöreği" ismi altında bir kutlama yapılır. Bu kutlamada, içinde birkaç tane demir para bulunan bir tepsi lokma veya kurabiye pişirilir. Çocuğun ayaklarına kurdele bağlanıp, boş bir yere çıkılarak, mahallenin ufak çocukları toplanır ve belirli bir mesafeden çocuğa doğru koşturulur. Yarışı kazanan çocuğa para veya hediye verilir. İlk kez ayakta duran çocuğun ayaklarındaki kurdele kestirilir. Bundan sonra yapılan lokma veya kurabiyeler, orada toplananlara dağıtılır. İçinde para bulunan lokma veya kurabiye kime düştüyse o çocuğa uygun bir hediye alır.

2. Sünnet Geleneği

Sünnet yaşı genellikle 5 ila 12 yaş arasında olduğundan, çocuğun okulu olmadığı yaz aylarında sünnet düğünü yapılır. Sünnet olacak olan çocuğa "Sünnet çocuğu" denir. Sünnet elbisesi en az 1 hafta öncesinde alınır, yatağı renkli tülbent ve kağıtlarla, ışıklarla süslenir.

Sünnet düğünü Cuma, Cumartesi veya Cumartesi-Pazar olmak üzere iki gün yapılır. Bir gece önce kına gecesi yapılır. Bu gecede akrabaları, yakınları, ve komşuları toplanarak çocuğu oynatır, el ve ayaklarına kına yakarlar. Kına yakan kişinin koluna tülbent bağlanır. Kınayı yakacak olanın anne

ve babasının sağ olmasına özellikle dikkat edilir. Bununla çocuğun uzun ömürlü olması temenni edilir.

Ertesi gün öğlen saatlerinde bir araba konvoyu oluşturularak, sünnet çocuğu gezdirilir. Konvoyda tüm araba ve çalgıcılara birer havlu bağlanır ve son olarak çocuk sünnet edilir. Sünnet edilme esnasında bir horoz kesilir. Çocuk yatağına yatırılınca mevlit okutulur, mevlidin sonunda orada bulunanlara pilav, ayran ve tatlı dağıtılır. Yakınları ve komşuları tarafından sünnet çocuğuna geçmiş olsun diyerek hediye verilir. Akşama kadar eğlenceler, oyunlar yapılarak sünnet düğünü tamamlanır.

3. Askere Uğurlama Geleneği

Askere gidecek gençler 15 - 20 gün önceden akraba ziyaretlerine giderler. Akrabaları, kendilerini ziyarete gelen gençlere çeşitli yemekler yapar ve bu ziyaretler 15 - 20 gün boyunca devam eder. Bu süre içerisinde, gençlerin boynuna kırmızı oyalı tülbent bağlanır, toplu olarak birisinin elinde bayrak olduğu halde ev ev dolaşırlar ve hangi haneye gidilirse o hane tarafından yardım oldun diye gençlere para verilir. Askere gitmeye bir gün kala, topluca asker düğünü yapılır ve masrafları asker aileleri ortak karşılar. Askerin tabanca tutacağı parmağına kına yakılır ve o gece davul - zurna eşliğinde tüm köy gençleri, kızlı erkekli oynarlar. Ertesi gün askere gidecek gençler evden çıkarken annesinin, babasının, kardeşlerinin ellerini öper, Allahısmarladık der. Bu esna da bazı köylerde (Lüleburgaz Ertuğrul ky.) gencin başının üzerinde tuz ve un çevrilir. Evden çıkarken askerlik günlerinin su gibi geçmesi dileğiyle, asker adayının arkasından su dökülür.

Askere gidecek genç, ailesi tarafından hazırlanan asker torbasını eline aldıktan sonra, nişanlı ise vedalaşmak üzere nişanlısının evine; nişanlı değilse köy meydanına giderek, burada toplananlar ile vedalaşır. Genellikle asker babalarınca ortaklaşa kurban kesilip, dua edilerek askerler uğurlanır.

4. Düğün Gelenekleri

Düğünler süre ve uygulamalar bakımından, şehir ve köylere göre bazı farklılıklar göstermektedir. Bunun sebebi 1877 - 78 Osmanlı - Rus savaşı, 1912 - 13 Balkan harbi, 1924'lerdeki mübadele ile 1935-1938, 1950, 1960, 1974 ve 1989 yıllarında, yine Balkan devletlerinden gelen göçmen grupları arasındaki kültürel farklılıklardır. Bu göçlerle Kırklareli'nin değişik yerlerine yerleşen insanlar, beraberlerinde birçok adetlerini de getirmişlerdir. Yeni gelen göçmenler, kendilerinden önce gelen insanların kültürleriyle karşılaşmış ve onlarla kaynaşarak ortak bir kültür oluşturmuştur. Ancak bu ortak kültür, Kırklareli'nin değişik bölgelerinde farklı uygulamalar şeklinde görülür. Bu nedenle İl'deki düğün adetleri yer yer farklılık gösterebilmektedir.

Düğün telaşı en az bir hafta öncesinden başlar ve genellikle cumartesi - pazar günü olan düğünlerde, perşembe günü kızın çeyizi alınır. Bu arada yengeler sandığın üzerine oturur ve "sandık kalkmıyor" diyerek, oğlan tarafından hediye istenir. Alınan çeyiz oğlan evine götürülür ve cuma gününün akşamı kına gecesi yapılır. Oğlan tarafı eğer aynı köyden ise kız evine o gece kına getirir. Yengelerinden biri, gelinin eline kına koyar ve giderler. Daha sonra bu kına gelinin ellerine ve ayaklarına annesi, babası sağ olan bir yengesi tarafından yakılır. Gelinin yüzüne renkli bir krep örtülür. Bir darbuka eşliğinde türkü söylenir. Bu türküler gelinin evden ayrılışının, gurbete veya başka bir köye gidişinin öyküsüdür. Gelin de bu türkülerle içlenir ve ağlar.

Sabah gelinin kınaları öksüz bir çocuk tarafından açılır. Elleri ve ayaklarına kına yakarken konulan paraları bu çocuk alır. Cumartesi günü öğlene doğru oğlan evine davullar, kız evine de çalgılar gelir. Akşam üstü herkes işini bitirene kadar gençler oynar. Akşam üzeri kızın ahretinin (sağdıç) hazırlanmış olduğu "ahret çiçeği" alınmaya gidilir. Çiçekçiden alınan naylon çiçek dalının üzeri kızların yaptığı süslerle süslenir. Çiçeğin üzerine mısır patlatılıp dizilir. Kuru üzüm bir ipe dizilerek asılır. Bununla beraber bebek, sakız, sigara, kibrit, emzik, bebek oyuncağı, çikolata, şeker, balon gibi şeyler de asılır. Ayrıca küçük küçük ampuller veya mumlar da yerleştirilerek gece yakılır. Çiçeğin saksısına da bir kutu şeker yerleştirilir, çiçekle birlikte ahret kız baklava ve bir de hediye

bohça hazırlar. Bütün bunlar gerdek gecesi gelinle damadın zevkle yemesi için yapılır. Bu çiçek daha sonra gelin kızın evinin bir köşesini süsler.

Bu çiçeğe karşılık gelin kız da ahrete hediye bir elbise alır. Çiçeği almaya gidildiğinde yine oyunlar oynanır ve çiçek alınarak gelin kızın bulunduğu eve getirilir. Bu çiçek yörede bolluk ve bereketin simgesi olarak nitelendirilir.

Aynı gün ve aynı zamanda oğlan tarafı da oğlanın ahretliğine (sağdıçına) gider. Davul - zurna ile ahretlik evine gelindiğinde, ahretlik gelenleri karşılar. Yaşlılar oturur, gençler de oynar. Daha sonra ahretliğin hazırlamış olduğu baklava tepsisi ve kurbanlık bir koç eller üstünde damat evine götürülür. Ayrıca ahretlik damat için bir başka hediye de almıştır.

Cumartesi gününü Pazar gününe bağlayan gecede esas düğün olur. Oyunlar karşılama, halay ve mendil havası şeklindedir. Aynı gece oğlan tarafı, kız evine davullar eşliğinde, takacakları takılarla birlikte gider. Bunları " okuyucu " denen bir kadın teker teker gelinin başı üzerinde döndürerek, kimden olduğunu yüksek sesle söyler.

KÜLTÜR / KÜLTÜR VARLIKLARI

Höyükler

Geçmişte insanlar tarafından muhtelif defalar iskan edilmiş ve günümüzde çoğunlukla küçük birer tepe şeklini almış olan antik köy veya şehirlerdir. İlimizde halen kazısı devam etmekte olan Kırklareli Aşağıpınar ve Kanlıgeçit yerleşim alanlarının yanısıra, Tilkiburnu, Helvacı Şaban ve Koyunbaba höyüklerinde yüzey araştırmaları yapılmıştır. Düz iskan yerleşim alanları yanında, çeşitli mağaralarda da tarih öncesi dönemlere ait yerleşim izlerine rastlanılmaktadır. Bunlardan en önemlisi Kırklareli merkez ilçeye bağlı, Kayalı Köyü yakınlarındaki Bedre Mağarası'dır.

Tümülüsler

En basit tanımı ile içerisinde mezar bulunan ve insanlar tarafından oluşturulmuş küçük yığma tepeciklerdir. Kırklareli il sınırları dahilinde şu ana kadar 92 adet tümülüs tescil edilerek koruma altına alınmıştır. Ancak muhtelif dönemlerde yapılan yüzey araştırmalarında, bu sayının küçük boyutlu tümülüslerle beraber 200'den fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Kırklareli tümülüslerinin Tunç Çağı'nın sonlarından (M.Ö. 14.-13. yy.), M.S. 3. yüzyılın başlarına kadar geniş bir zaman sürecinde yapımlarının devam ettiği, yapılan kazılarla tespit edilmiştir.

Dolmenler (Kapaklı Kaya Mezarlar)

Trakya'da çok sayıda görülen tümülüslerin erken safhası olarak kabul edilen dolmenler, genel olarak Kırklareli'nin kuzey-kuzeybatı dağ yamaçlarında ve bu yamaçlara yakın ova eteklerinde sıralanmıştır. Bölgede kapaklı veya kapaklıkaya olarak da anılan dolmenler, yekpare yassı iri taşlardan, basit oda şeklinde yapılmış anıt mezarlardır. Şu ana kadar yapılan araştırmalarda Edirne'nin Lalapaşa ilçesi merkez olmak üzere, bir hat halinde Kırklareli'nin Demirköy ilçesi yakınlarına kadar ulaştığı tespit edilen dolmenlerin, Erken Demir Çağı (M.Ö. 1300-800) sürecinde kullanım gördüğü anlaşılmaktadır. Bu anıtsal yapılardan bir bölümü kısmen sağlam olarak Kofçaz, Dereköy, Kadıköy, Kula, Geçitağzı, Kapaklı ve Düzorman yakınlarında bulunmaktadır.

Menhirler (Dikili Taş)

Megalitik (büyük taş), dikili anıtsal mezar taşlarıdır. Kırklareli ve yakın çevresinde çok sayıda görülen menhirlerin esas kullanım süreci Erken Demir Çağı'dır. Yükseklikleri ortalama 3 metreye varan dikit örnekleri Kırklareli Merkez, Erikler, Değirmencik, Ahmetçe köyleri ile Lüleburgaz İlçesi'nde görülmektedir

Atasözleri

Atasözleri, yüzyıllar boyunca insanlar tarafından tecrübe edilmiş, doğruluğu deneylerle kanıtlanmış ve günümüze ulaşmış, geçmiş tecrübelerini nasihat şeklinde anlatan ve milletin ortak malı olan sözlerdir. Kırklareli'nde söylenen atasözlerinin bir kısmı muhakkak ki Ülkemiz genelinde bilinmektedir. Bölgesel olarak söylenen atasözlerinden bir kısmına şöyle örnek verilebilir:

Bağda izin olsun, yemeğe yüzün olsun,

Eşeğin canı yanarsa yarış atını geçer,

Harman döven öküzün ağzı bağlanmaz,

Keçinin yemediği ot karnını ağrıtır,

Mart ayı dert ayı, bir sepet saman ver Ali dayı

Tutulan kısrağ harman döver,

Ver yiyeyim, ört yatayım.

2. Bilmeceler

Uzun kış gecelerinde, aile toplantılarında söylenip ortamı neşelendiren, insanı düşünmeye sevk eden halk edebiyatı ürünlerinden birisi de bilmecelerdir. Kırklareli'nde halk arasında söylenen bilmecelerden bazıları şunlardır:

Ağaç üstünde kara sapan
(Zeytin)

Çarşıda satılmaz elle tutulmaz
Ondan daha tatlı bir şey bulunmaz
(Uyku)

Dağdan gelir sekerek
Kara üzüm dökerek
(Keçi)

Hey gidinin poturu
Ev üstünde oturur
(Baca)

Karşıdan baktım pek çok
Yanına vardım hiç yok
(Sis)

3. Deyimler

Deyimler, kendi anlamından biraz daha farklı anlam taşıyan, kalıplaşmış kelime veya kelime gruplarıdır. Kırklareli'nde derlenmiş deyimlerden bazıları şunlardır:

El etek çekmek
Fıkır fıkır kaynamak
Nal çakmak
Var delisi olmak
Yaş yere basmamak

4. Maniler

Maniler yazarı bilinmeyen, anlatılmak istenen hususu genellikle son iki dizesinde ifade eden, konuları aşk, özlem ve ayrılık olan, kafiye düzeni, (a,a,b,a) şeklindeki anonim folklor ürünleridir. Halk arasında yaygın olarak söylenen manilerden bir kaç örnek:

Ayva gömdüm samana
Dumana bak dumana
Şoför yarım var iken
Gider miyim çobana ?

Elimde zilli dare
Taştan olur minare
Çok isteştik sevdiğim
Vermiyorlar ne çare

5. Ninniler

Ninniler, annelerin çocuklarını uyutmak için söyledikleri türkülerdir. Ninni, çocuğun altı temizlenip karnı doyurulduktan sonra yüksek sesle başlanıp, çocuğun uyumasına doğru alçalan bir sesle söylenir. Kırklareli ve çevresinde söylenen ninnilere bir örnek :

Dandini dandini danalı kuzu
Elleri ayakları kınalı kuzu
Asmaya kurdum salıncak
Eline de verdim oyuncak
Yine de uyumadı gitti
Şu küçücük yumurcak
Eee eee ee şimdi
Bir eşek buldum ben şimdi
Sahibi geldi ee şimdi
O o o kuşu
Nerelerde su kuşu
Çalılıkta yuvası
Mamacık getir babası
Dandini dandini dastana
Danalar girmiş bostana
Kov bostancı dananı
Yemesin bizim bostanı
Eh ee ee Allah
Uykucuklar ver Allah

KÜLTÜR / KÜLTÜR VARLIKLARI

Merkez İlçede Bulunan Taşınmaz Kültür Varlıkları

Dini Yapılar

Kadı Camii, Beyazıt Camii, Karakaş Camii, Hızırbey Camii, Kapan Camii, Üsküpdere Camii, Namazgah, Kilise.

Çeşmeler

Kayalık Çeşmesi, Büyük Cami Çeşmesi, Gerdanlı Çeşme, Kocahıdır Çeşmesi, Kayyumoğlu Çeşmesi, Kapan Çeşmesi, Boyacı Çeşmesi, Karaumbey Çeşmesi, Söğütlü Çeşmesi, Kadı Çeşmesi, Paşa Çeşmesi, Hapishane Çeşmesi.

Şehitlikler, Yatırlar, Mezarlar ve Anıtlar

Kırkireli Şehitliği, Kırkler Şehitliği (Kırk Şehitler Anıtı), Eski Mezarlık, Yatırlar (Mahya Baba, Balaban Baba, Hamza Baba, Baba Pınarı, Karahıdır, Kocahıdır, Helva Baba, Arapşah Baba, Gül Baba, Namazgah Baba, Ali bin Hızırbey adıyla anılan muhtelif yatırlar mevcuttur), **Niğdeli Ethem Onbaşı Anıtı, Karahıdır Anıtı.**

Resmi ve Sivil Mimarlık Örnekleri

Hızırbey Hamamı (Çifte Hamam)

Kırkireli merkezinde, Cumhuriyet Meydanı'nda bulunmaktadır. 1383 (H.785) yılında yaptırılmıştır.

Arasta (Bedesten)

Kırkireli merkezinde, Hızırbey Hamamı'na bitişik inşa edilmiştir. 1383 (H.785) yılında ticari amaçla yapılmış, T planındadır.

Vakıf Dükkanları

Kırkireli merkezinde, Hızırbey Hamamı yakınında Karaumbur Caddesi'nde yer almakta olup, 17 – 18. yy. yapısı olduğu tahmin edilmektedir.

Şaraphane

Namazgah Caddesi'nde yer almakta, duvarları sağlam, ancak çatı kısmı yıkık bir binedir. Esas işlevi hakkında kesin bilgi bulunmamakla beraber, plan itibarıyla dini bir yapıdan ziyade, işyeri görünümü hakimdir.

Eski Kırkireli Evleri (Binalar)

Şehrin muhtelif yerlerinde bulunan mimari örnekler, çoğunlukla 19. ve 20. yy. başlarına ait yapılardır. Bir kısmı, Neo-Klasik stilde Rum ustalar tarafından yapılmış ve halen mesken veya idari yapı olarak kullanılmaktadır. Bu yapılardan bazılarının isimleri ve Kırkireli turizmine kazandırılması için düşünülen projeler de şunlardır.

Ülkemizin pek çok yerinde olduğu gibi ilimizde de hızlı bir kentleşme süreci sonucunda başta mimari mirasımız olmak üzere kültürel varlıklarımız yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır. Kültürel mirasımızın korunması, yaşatılması, tanıtılması ve gelecek kuşaklara aktarılması amacıyla, ilimizde 19. y.y. son çeyreği ile 20 y.y. başlarında yapılmış olup ta bir kısmı sağlam, bir kısmı da onarıma muhtaç durumda olan tescilli mimari yapılardan aşağıda kısaca tanıtımı yapılanların ÇEKÜL Vakfının da katkılarıyla, Valiliğimizce aslına uygun restorasyonunun gerçekleştirilerek turizm kazandırılması düşünülmektedir.

Bu yapılar;

Eski Türk Ocağı Binası

İlimiz yayla Mahallesi 87 ada,41 parselde bulunan tarihi tescilli **ESKİ TÜRK OCAĞI BİNASI** gerek mimari yapısı,gerek ise Ulu Önder Atatürk'ün 20-21 Aralık 1930 tarihlerinde ilimizi ziyaretleri sırasında Kırkireli halkına kültür ve uygarlık hakkındaki görüşlerini açıklaması bakımından tarihi ve istisnai bir değere sahiptir. Söz konusu tarihi tescilli yapı aradan geçen zaman içerisinde oldukça

yıpranmış, herhangi bir bakım ve onarım da görmemesi nedeniyle tarihi ve manevi değeriyle uyuşmayan bir görünüme bürünmüştür.

Mülkiyeti Verem Savaş Dispanserine ait olan tarihi yapı Valimiz sayın Ali SERİNDAĞ'ın talimatlarıyla İl Özel İdaresine sembolik bir ücretle satın alınmış ve en kısa sürede restorasyonunun yapılarak, İlimizde Ulu Önder ATATÜRK'ün ziyaret ettiği ve tarihsel varlığı çok büyük değer ifade eden bu yapıyı kurtararak İlimizin kültür yaşamına kazandırılmış olacaktır.

Vali Faik Üstün İlköğretim Okulu

İlimizde özellikle Yayla Mahallesi'nde 19. y.y. sonu 20. y.y. başlarında inşa edilmiş pek çok yapı bulunmaktadır. Bu yapıların bir kısmı Neo-Klasik stilde Rum ustalar tarafından yapılmıştır. Bu yapılardan bazıları halen mesken olarak kullanılmaktadır. 19. y.y. sonlarında Rum ustalar tarafından yapılan Neo-Klasik yapılardan bir tanesi de halen ilköğretim okulu olarak hizmet vermekte olan Vali Faik İlköğretim Okuludur. Yapı düzgün kesme taştan yapılmıştır. İlimizde yaşamakta iken 1924-25 yıllarındaki mübadele sonrasında Yunanistan'a göç eden Yunanlıların torunlarının İlimizi ziyaretleri sırasında, okula hediye ettikleri eski bir fotoğrafta şu ibareler bulunmaktadır. "Yunan Eğitim Okulu 1905. Anadolu Trakyasının Kırklareli'ndeki Yunan Eğitim Okulunun Açılışı. Amerika Birleşik Devletleri'nin Kırklareli'nde yaptırdığı okulun açılışı ve kabul töreni." Yapının aslına uygun restorasyonun sağlanması koşuluyla Valiliğimizce Trakya Üniversitesine tahsisi konusu düşünülmektedir.

Geleneksel Kırklareli Evi

İlimizin muhtelif yerlerinde bulunan, 19. y.y. sonu 20. y.y. başlarına tarihlenen sivil mimarlık örneklerinden birisi de Yayla Mahallesi'nde 728 Ada 29 parselde bulunan 126 M2 lik bir yapıdır. Yıllardır kaderine terk edilmiş ve yıkılmaya yüz tutan İlimizin önemli sivil mimarlık örneklerinden biri olan bu yapı restore edildikten sonra "Geleneksel Kırklareli Evi" olarak değerlendirilmesi düşünülmekte, bununla ilgili Kültür Bakanlığı İstanbul Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü'nce söz konusu yapının restitüsyon, restorasyon projeleri yapılmış, Edirne Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulunun onayına sunulmuştur.

Kadın Sığınma Evi

İlimiz Yayla Mahallesi'nde 88 Ada, 16 parselde bulunan 624 M2 lik bir diğer sivil mimarlık örneği de, halen yok olma tehlikesi ile karşı karşıya kalan Hayrettin TUNCAN'a ait bir yapıdır. Tescilli taş yapının restorasyonu gerçekleştirildikten sonra "Kadın Sığınma Evi" olarak değerlendirilmesi düşünülmektedir.

Askeri Yapılar

Seyfioğlu Tabyası

Kırklareli merkezine 3 Km. mesafede, şehrin kuzey- doğusunda, Kırklareli – Bulgaristan yolunun sağ tarafında bulunur. 1877- 1878 Osmanlı-Rus Savaşından hemen önce Milâdi 1877 (Hicri 1293) yılında savunma amaçlı yapılmıştır. İç duvarlar kesme muntazam köfeki taştan, üzerleri toprak yığma ve havalandırma bacaları bulunmaktadır. Cephesi Kuzey (Bulgaristan) istikametinde olup ters U planında ve etrafı hendeklerle çevrilidir. Türkiye Ticaret ve Sanayi Odaları Başkanlığı ile işbirliği yapılarak Trakya ve Dünya Ticaret Merkezi haline dönüştürülmesi düşünülmektedir.

Taş tabya

Kırklareli merkezine 3 Km. mesafede, şehrin kuzey- batısında, Kırklareli – Eriklece Köyü yolunun sağ tarafında bulunur. 1877- 1878 Osmanlı-Rus Savaşından hemen önce Milâdi 1877 (Hicri 1293) yılında savunma amaçlı yapılmıştır. İç duvarlar kesme muntazam köfeki taştan, üzerleri toprak yığma ve havalandırma bacaları bulunmaktadır. Cephesi Kuzey (Bulgaristan) istikametinde olup

ters U planında ve etrafı hendeklerle çevrilidir. 1990' lı yıllarda hemen yanına Jandarma Alay Komutanlığı ve 4 bloktan oluşan E tipi hapisane yapılmıştır.

Koyva Kalesi: Merkez İlçe'ye bağlı Kuzulu Köyü yakınlarında olup, M.S. 3-4. yy. (?)'da yapıldığı tahmin edilmektedir.

Diğer Kaleler

Yukarıda belirtilen kaleler dışında tahrip edilmiş veya kısmen korunabilmiş kale ve kule kalıntılarının sayısı bir hayli fazladır. Bunlardan bir bölümü; Eriklice Kalesi, Demircihalil Kalesi (2 adet), Karakoç Keçi Kale, Erikler Has Kale, Düzorman Köyü Kalesi, Koruköy Kalesi, Dereköy Kale Kaynakları Kalesi, Yündolan Kalesi (2 adet), Üsküp Asarcık Kalesi, Çukurpınar (Sazara) Kalesi, Armağan Kalesi, Armutveren Kalesi, Beypınar Kalebayırı Kalesi'dir.

Babaeski İlçesi Taşınmaz Kültür Varlıkları

İlçe sınırları içerisinde çok sayıda tümülüs ve tarihi yerleşim alanı bulunmaktadır.

Cedid Ali Paşa Camii

Köprü başında, asfalt üzerinde bulunmaktadır. 1555 (H.962) yılında Cedid Ali Paşa tarafından Koca Sinan'a yaptırılmıştır.

Fatih (Eski) Camii

Asfalt üzerinde tarihi çeşmenin arkasında bulunmaktadır. 1467 (H.871) tarihinde yapılmış ve halen ibadet amacıyla kullanılmaktadır.

Dördüzlü (Dört Yüzlü) Çeşme, Belediye Çeşmesi, Hamam, Meslek Yüksekokulu, Eski Okul, Özel İdare Binası, Eskici Baba Mezarı (Türbesi), Yeşil Baba-Osman Baba Mezarları ilçenin diğer taşınmaz kültür varlıklarındandır.

Babaeski Köprüsü

1633 (H.1043) yılında 4. Murat devrinde yapılmıştır

Alpullu (Sinanlı) Köprüsü

16. yy. ortalarında Sokullu döneminde yapılmıştır. Mimar Koca Sinan'ın en muhteşem abide köprüsüdür.

Alpullu Şeker Fabrikası Kompleksi

Babaeski Alpullu Kasabası'nda, Alpullu Tren İstasyonu yanında yer almaktadır. 26.11.1926 tarihinde üretime başlayan fabrika ile birlikte tüm sosyal tesisler, kentsel tarihi sit alanı olarak koruma altına alınmıştır.

Demirköy İlçesi Taşınmaz Kültür Varlıkları

İlçe sınırları içerisinde çok sayıda tümülüs ve tarihi yerleşim alanı bulunmaktadır. Bölgede dolmenlerin de bulunacağı tahmin edilmektedir.

Top Dökümhanesi

Demirköy, Sivrilere Köyü yakınlarındadır. Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'un alınışı sırasında kullanılan büyük topların dökümü burada yapılmıştır. 15.yüzyıla ait bu dökümhanenin

bazı mimari kalıntıları halen ayakta. Tarihi ve tescilli Dökümhanenin, Kültür Bakanlığı tarafından verilen ruhsatla Kırklareli Valiliği himayelerinde kazı alanı temizliği yapılarak etrafının tel örgü ile koruma altına alınması gerçekleştirilmiştir.

İstanbul Türk Bilim Tarihi Kurumunca, İstanbul'un 550. Yıldönümü kutlamaları çerçevesinde Demirköy Top Dökümhanesinin Araştırma-Kazı-Restorasyon Projesi İstanbul Valiliğinde yapılan 06.01.2003 tarihindeki toplantıda kararlaştırılmıştır. Proje ile ilgili çalışmalar halen devam etmektedir. Kurtarma kazılarına Temmuz 2003 başında başlanacaktır. Proje tamamlandığında Dökümhane alanı ören yeri haline getirilerek Sanayi Müzesi adı altında Kırklareli turizmine kazandırılacaktır.

Liman Feneri

Demirköy İğneada Limanköy yakınlarındadır.

Kaleler

Yapılan az sayıdaki yüzey araştırmalarında, Demirköy civarında bir takım kale ve gözetleme kulelerinin bulunduğu görülmüştür. Bunlardan bir kısmı; Hamdibey Köyü Tepebaşı Kalesi, Gökyaka Köyü Kılıçtepe Kalesi, Sislioba Kaletepe Kalesi'dir.

Namazgah

İğneada Beldesi yakınlarındadır.

Liman Baba Türbesi

İğneada Beldesi yakınlarındadır.

Kofçaz İlçesi Taşınmaz Kültür Varlıkları

İlçe sınırları içerisinde çok sayıda tümülüs, dolmen ve tarihi yerleşim alanı bulunmaktadır.

Kaleler

Kofçaz yakınlarında önemli oranda tahrip edilmiş olmakla birlikte, çok sayıda kale kalıntısı bulunmaktadır. Bunlardan en önemlileri; Kocayazı Kalebayırı Kalesi, Ahmetler Kalesi, Aşağı ve Yukarı Kanara Kaleleridir.

Gül Baba Yatırı

Ahmetler Köyü mezarlığı yanında, hakim bir tepe üzerindedir. Her yıl geleneksel olarak kurban kesilmekte ve pek çok kişi bu kurban geleneğine iştirak etmektedir.

Topçu Baba Yatırı ve Diğer Türbeler

Topçular Köyü Mezarlığı içerisinde. Gül Baba geleneksel kurban töreni gibi, her yıl geleneksel olarak Topçu Baba Kurbanı da yapılmakta ve pek çok kişi iştirak etmektedir. Ayrıca Topçular Köyü'nde Kanlıkaya Babası, Erenler Bayırı Babası ve Ahmet Baba türbesi; Kocatarla Köyü'nde Deliklikaya ziyaret yeri; Tatlıpınar Köyü'nde Kalfa Baba Yatırı; Malkoçlar Köyü'nde Höyük Baba Yatırı; Ahmetler Köyü'nde ise Kızıl Deli Yatırı, Kara Baba Yatırı, Yağmurlu Baba Yatırı ve Kuru Baba Yatırı bulunmaktadır.

Lüleburgaz İlçesi Taşınmaz Kültür Varlıkları

Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi: Lüleburgaz ilçe girişinde oldukça geniş bir sahaya yayılmıştır. 1569-1570 (H.977) yıllarında ibadet, ticaret ve eğitim amaçlı yapılan külliye; cami, kemerli dükkanları, hanı, hamamı, medresesi ile bir kompleks özelliği göstermektedir. Ancak çeşitli tahribatlara maruz kalan külliye, bugün adeta birbirinden bağımsız birer yapı görünümü arz etmektedir. Bunlar: Kemerli Dükkanlar, Sokullu Camii, Sokullu Medresesi, Darü'lta'lim, Sokullu Hamamı, ve Kervansaray'dır. Ayrıca Kadı Ali Camii, Çarşı (Orta) Çeşmesi, Zafer Çeşmesi, Mimar Sinan'ın eseri olan Su Yolları ve Kanallar, Zindan Baba Türbesi, Sokullu Mehmet Paşa Köprüsü, Küçük Köprü, Roma temelleri üzerine inşa edilmiş Erken Bizans dönemi yapısı olan Burgaz Sur Duvarları.

Pehlivanköy İlçesi Taşınmaz Kültür Varlıkları

Pehlivanköy ilçe girişindeki **camii**, **Kuştepe Köyü Camii** ile tescil kayıtlarında idari (resmi) yapı olarak görülen TMO Lojmanları, Tren İstasyonu binası ve **Akarca Köprüsü**.

Pınarhisar İlçesi Taşınmaz Kültür Varlıkları

Pınarhisar ve köylerinde, çok sayıda tümülüs, nekropol (tarihi mezarlık alanı) ve höyük (yerleşim alanları) bulunmaktadır. Ayrıca ziyaret edilebilir durumda olan kültür varlıkları ise şunlardır: **Hundi Hatun Camii (Cami-i Kebir)**, **Sadıkça Camii**, **Balıklı Çeşme**, **Haydar Baba Yatırı**, **Binbir Oklu Ahmet Bey Türbesi**, **Poyralı Şehitliği**, **Cevizköy Balkan Şehitliği**. Ayrıca Koloğlu İlkokulu, Pratik Kız Sanat Okulu ile Kaynarca kasabasında üç tane sivil mimarlık örneği yapı bulunmaktadır.

Kaleler

Bizans dönemine ait kalenin, İlçe'nin muhtelif yerlerindeki kalıntıları hala ayaktadır. Kasaba içinde üç burç temeli ve bir çok duvar izlerine ulaşmak mümkündür. Bazı köylerde de kale kalıntıları görülmektedir. Bunlardan bazıları, Çayırdere Köyü Çayırköy Kalesi, Evciler Köyü Manastır Tepe ve Mahya Tepe Kaleleri, Yeniceköy Kalesi ve Erenler Hisarcık Tepe Kaleleridir.

Pınarhisar Kaynarca Kasabası'nda, tahrip edilmiş durumda bir **kilise** ile Bizans dönemine ait kayaya oyulmuş bir manastır kalıntısı bulunmaktadır.

Vize İlçesi Taşınmaz Kültür Varlıkları

Doğu Trakya'da tümülüslerin en yoğun olarak bulunduğu bölge, Vize ve yakın çevresidir. Yapılan tespitlerde Vize ve bağlı köylerde, 40'ın üzerinde tümülüs sayılmaktadır. Vize şehir merkezinde de çok önemli iki höyük bulunmaktadır. Bunlardan Çömlektepe Höyüğü'nün, Tunç Çağı başlarından Roma döneminin sonlarına kadar kullanıldığına dair bulgular mevcuttur. Yapılan kazılarda Roma dönemine ait bir tiyatro, beraberinde pek çok kıymetli eser açığa çıkarılmıştır. Vize Höyüğü olarak bilinen ve aynı zamanda Vize Kalesi'nin de üzerinde bulunduğu antik yerleşim alanında, Roma döneminden kalan tarihi kalıntılar dikkat çekmektedir. Ayrıca Vize'nin yaklaşık 3 km. Kuzeyinde yer alan Karakoçaktepe'nin de tarih öncesi bir yerleşim alanı olduğu, araştırmacılar tarafından ileri sürülmektedir. Vize ve yakın çevresinde pek çok antik yerleşim merkezinin varlığı bilinmektedir.

Küçük Ayasofya (Gazi Süleyman Paşa) Camii

Kale Mahallesi'nde iç ve dış surlar arasındadır. 6. yüzyılda Jüstinyen döneminde yapılmış, 14.yüzyılın ikinci yarısında cami olarak düzenlenmiştir. Günümüzde kullanılmamaktadır.

Hasan Bey Camii

Kale Mahallesi'nde, İlçe Jandarma binasının karşısındadır. 14. yüzyılın sonlarında havra olarak kullanılmakta iken, Gelibolulu Hasan Bey adında bir zat camiye dönüştürmüştür.

Sadri Bey Camii, Yeni Camii, Fatma Hatun Mescidi, Sergen Camii, Kıyıköy Camii, Cemilzade Mahmut Ağa Çeşmesi, Sultan Çeşmesi, Kıyıköy Çeşmesi ilçenin diğer taşınmaz kültür varlıklarındandır.

Yatır-Mezarlık

Vize merkezinde, Naci Çeşme Caddesi'nde yer almaktadır. Osmanlı dönemine ait olan mezar, koruma altına alınmıştır.

Hamam

Geç Osmanlı ve Erken Cumhuriyet dönemi özellikleri taşıyan hamam, yakın zamanlara kadar kullanılmaktaydı. Kadınlar kısmı saman deposu olarak kullanılan hamamın, erkekler kısmı sağlamdır. Aynı bölgede yıkık, harabe durumda bir hamam kalıntısı daha vardır.

Liman Hamamı

Kıyıköy Kabasası'nda, Geç Osmanlı Dönemi yapısıdır.

İmarethane

Muhtemelen 16. yüzyıl Osmanlı Dönemi yapısıdır

Sivil Mimarlık Örnekleri

Kıyıköy Kasabası'nda Geç Osmanlı-Erken Cumhuriyet dönemine ait iskan ya da işyeri amaçlı kullanılan neo-klasik üslupta toplam 19 adet yapı, tescile tabi tutularak koruma altına alınmıştır.

Resmi Yapılar

Vize'de Erken Cumhuriyet Dönemine ait iki adet idari yapı bulunmaktadır. Bunlar eski Hükümet Konağı ile Pratik Kız Sanat Okulu olup, halen kullanılmaktadır.

Kervansaray-Han-Bedesten

Vize Kale Mahallesi'nde, İç Kale Mevkii'ndedir. 14. yüzyılın ikinci yarısına ait olan yapı, kubbeleri yıkılmış, harap bir vaziyettedir.

Vize Mağara Manastırları

Vize Asmakaya Mevkii'nde, Bizans Dönemi eserleridir. Bir takım sıralı doğal mağaralardan yararlanarak, taş ustalarının şekillendirmesiyle meydana gelmiştir.

Aya Nikola Manastırı

Kıyıköy Kasabası, Papuçdere yolu üzerinde güney yamaçta, kasabaya 700 metre mesafededir. Bizans Dönemi (6- 9. yy.) kaya manastırlarının en iyi örneklerindedir.

Antik Bizye Tiyatrosu

Vize İlçe merkezinde yer almaktadır. 1995 – 97 yılları arasında yapılan arkeolojik kazı ile açığa çıkarılmış, ancak çalışmalar henüz tamamlanmamıştır. Burada elde edilen çok değerli heykeltıraşlık eserleri Kırklareli Müzesi'nde sergilenmektedir.

Kırklareli Müzesi başkanlığında Trakya Üniversitesi Arkeoloji ve Sanat Tarihi Bölümünün katılımıyla 1995,1996 ve 1997 yıllarında üç yıl süreyle devam eden Vize İlçesinde tiyatro kazısı sonucunda

şu ana kadar bilinen tek Roma Dönemi tiyatrosu ortaya çıkarılmıştır. Tiyatro ortalama 4 bin seyirci kapasitesine sahip olup oturma ve yürüme basamakları tamamen mermerdir. Tiyatro alanından 1995 yılı kazı çalışmaları sırasında büyük boyutta bir kadın heykeli, 1996 yılı kazı çalışmalarında ise 4 adet sahne rölyefi bulunmuştur.

Bahse konu tiyatronun mevcut mermer oturma yerlerinin ortaya çıkarılarak, sahnedeki dolgunun kaldırılması ve çatlayan mermer blokların onarılarak, restorasyon çalışmalarına geçilmesi gerekmektedir. Bu işlemlerin yapılması için de kazı alanındaki hafriyat alanını sınırlayan bir veya iki özel mülkiyetin kamulaştırılması ile yol vb. gibi bazı sorunların giderilmesi halinde anılan yer bir ören yeri haline getirilerek Kırklareli turizmine kazandırılacaktır.

Vize Kalesi

Kale Mahallesi'nde şehrin Kuzey ve Batısını kuşatmaktadır. İlk inşasının M.Ö. 72-76 yıllarında olduğu tahmin edilmektedir. Daha sonra Bizans Döneminde (527-565 yıllarında) Jüstinyen tarafından tekrar ihya edilmiştir.

Kıyıköy Kalesi

Kıyıköy Kasabası'nı önemli oranda kuşatan, Bizans Dönemi (6. yy.) yapısıdır. 9 ve 10. yüzyıllarda tamir gördüğü üzerindeki harçtan anlaşılmaktadır. Kale, güneyde Kazandere, kuzeyde ise Pabuçdere arasında denize doğru uzanan bir yamaçta kurulmuştur.